

6. РОМАНТИЗАМ.

Јосип Стритар.

1836—1923.

Критику коју је почео Левстик наставља његов рођак Јосип Стритар, чији је псеудоним био Борис Миран.

Родио се у долењском селу Подсмреку код Лашча, 6 марта 1836 године. Тамо је растао мали Стритар чувајући краве. Свршивши у Подсмреку основну школу, одлази у љубљанску гимназију, коју је одлично завршио. У Бечу је студирао класичну филологију. За време распуста бивао је често заједно са Левстиком, који му је будио љубав за словеначке сељаке, народне шале и српске народне песме. По свршетку студија, Стритар је, као домаћи учитељ код богатих породица, много путовао, стекао лепо образовање, проширио хоризонт и васпитао укус. После је основао „Звон“, први литерарни часопис у правом смислу речи код Словенаца. Левстик му је помагао при уређивању „Звона“. Стритар је био и професор. Кад је пензионисан, провео је остатак живота у једном малом аустријском месту Аспангу и у своме дому Герстхофу. Умро је у Рогашкој Слатини 25 новембра 1923 године.

Први пут се појавио као критичар својом епохалном расправом „О Прешерну“, приликом Левстиковог издања Прешернових песама; поменуто је раније шта је значила и шта је казала та критика. Стритар не критикује као Левстик само језик књижевних дела, већ и њихову унутрашњу страну. Он није филолог критичар него естетичар. У својим „Критичким писмима“ истиче потребу строге и правичне критике, и наглашава важност лепог облика у поезији.

Како преко својих критика у прози, тако и преко сатира у стиху „Бечки сонети“ („Дунајски сонети“), Стритар удара на дилентатизам и патриархалност у књижевности. Ту Стритар жали свој народ кога воде слепи и незналице, чији су писци сурови, неотесани, који лепоту не виде, који немају хумора, а способни су само да се грде. Смеје се „првацима“ који живе за „веру, цара и дом“. Пита се где је млада Словенија, и закључује да се